

Hämeenlinnan Ahveniston koulurakennusten lepakkoselvitys vuonna 2025

Ville Vasko

Kannen kuva: Ahveniston koulun liikuntarakennus. (© Faunatica Oy; kuvattu 22.7.2025, Ville Vasko)

Sisällys

Johdanto ja menetelmät	1
Tulokset.....	2
Johtopäätökset	4
Lähteet	5
Liite 1. Menetelmäkuvaus	5

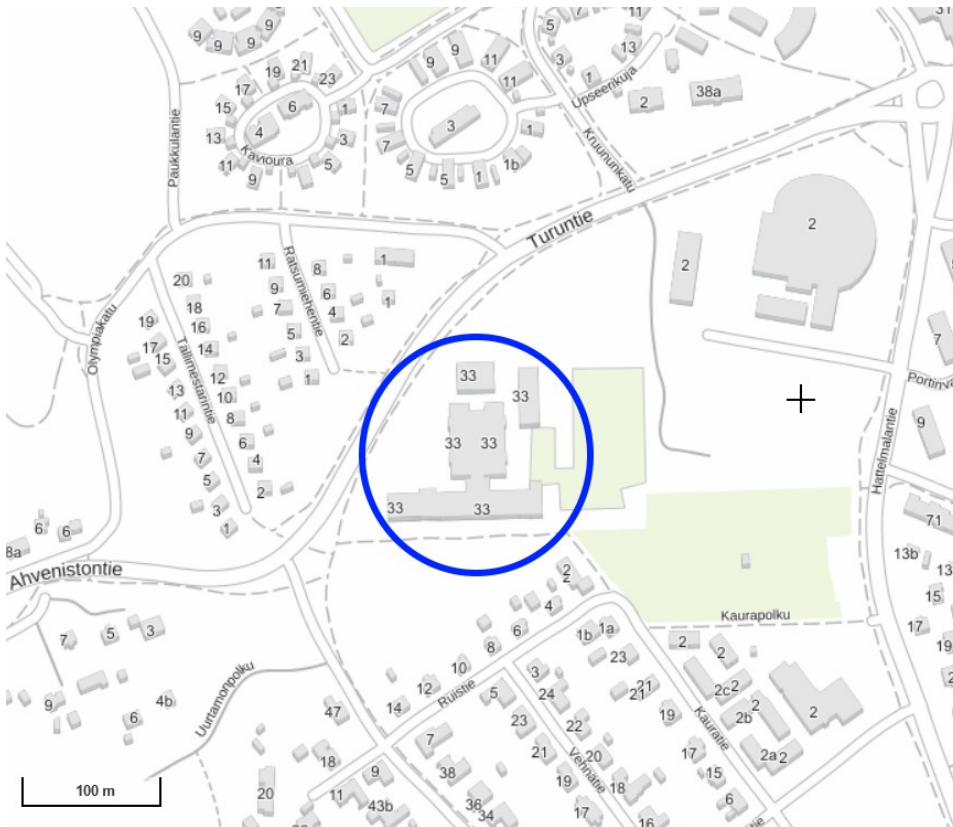
Johdanto ja menetelmät

Faunatica Oy teki lepakkoselvityksen Hämeenlinnan Ahveniston vanhalla koululla osoitteessa Turuntie 33 vuonna 2025.

Kiinteistöllä on kolme koulurakennusta. Asemakaavamuutoksen tavoitteena on mahdollistaa asuinkortteleiden rakentaminen purettavien koulurakennusten tilalle.

Työn tarkoituksena oli selvittää, onko rakennuksissa lepakoiden säännöllisesti käyttämiä päiväpiiloja. Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit ovat EU:n luontodirektiivin IV(a) liitteeseen kuuluvia lajeja, joiden lisääntymis- tai levähdyspaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 78 § nojalla.

Kohteen sijainti on esitetty kuvassa 1, ja menetelmät kuvataan liitteessä 1.

Kuva 1. Selvityksen kohteena olevat rakennukset ympyröitynä.

Tulokset

Rakennuksista ei löydetty merkkejä lepakoiden oleskelusta.

Ainoa lepakoille potentiaalinen rakennus on liikuntarakennus. Se on rakennuksista korkein ja vanhin. Sen molemmissa päädyissä on tiiliset tuuletusputket (Kuva 2), jollaisia lepakot joskus käyttävät kulkureitteinään rakennuksiin. Tämän vuoksi liikuntarakennusta tarkkailtiin erityisen tarkkaan.

Muut rakennukset ovat matalampia, uudempia ja tasakattoisia, eikä niissä ole lepakoille sopivia oleskelutiloja tai kulkuaukkoja.

Kuva 2. Tuuletusputket liikuntarakennuksen päädyssä olivat mahdollinen lepakoiden kulkureitti, jota selvityksessä tarkkailtiin.

Aktiivitarkkailussa havaittiin alueella ainoastaan yksittäisiä pohjanlepakoita (*Eptesicus nilssonii*). Molemmilla käynneillä havaittiin pohjanlepakko saalistelemassa koulun eteläpuoleisella kevyenliikenteen väylällä metsikön reunassa. Heinäkuun käynnillä havaittiin saalistava pohjanlepakko myös alueen pohjoisreunalla. Havainnot on esitetty kartalla kuvassa 3.

Kuva 3. Lepakko havainnot aktiivikartoituksessa.

Alueen etelä- ja länsipuolen pientaloalueilla on runsaasti vanhempaa rakennuskantaa, jossa voi olla pohjanlepakoiden lisääntymisyhdyskuntia tai muita päiväpiiloja. Selvityksessä havaitut lepakot ovat todennäköisimmin tulleet näiltä alueilta. Mikään ei viitannut siihen, että lepakot olisivat lähteneet liikkeelle koulurakennuksista.

Johtopäätökset

Selvitysalueen rakennuksissa ei ole lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja eikä rakennusten purkamiselle siten ole estettä.

Alueella ei ole merkitystä myöskään lepakoiden ruokailualueena, vaikka yksittäisiä lepakoita saalisteleekin sen reunamilla. Nykyisten rakennusten korvaaminen uudisrakennuksilla ei vaikuttaisi pohjanlepakoiden saalistusmahdollisuuksiin aluetta ympäröivissä metsiköissä.

Lähteet

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry. 2023: Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille.

Liite 1. Menetelmäkuvaus

Työn tekemisessä on noudatettu Suomen Lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille (2023). Selvityksen on tehnyt kokenut lepakkokartoittaja, biologi (FM) Ville Vasko.

Rakennusten tarkastaminen

Rakennusten tarkastaminen suoritettiin vain niiden ulkopuolelta. Ulkopuolelta arvioitiin mahdollisia lepakoiden käyttämiä kulkureittejä rakennuksiin ja samalla sitä, voisiko lepakoilla olla rakennuksissa piilopaikkoja, joihin ei päästä näkemään. Seiniltä etsittiin visuaalisesti epäsuoria havaintoja lepakoista, kuten ulosteita, virtsajälkiä ja kulumia mahdollisten kulkuaukkojen reunoilla. Työssä käytettiin taskulamppua, kiikareita ja ahtaiden kolojen tarkastamiseen endoskooppia (Bosch GIC 120).

Aktiivikartoitus

Alueella kartoitettiin lepakoita aktiivisesti kahtena iltana kauden aikana (Taulukko 1). Kartoitusta tehtiin vain sateettomina, heikkotuulisina ja lämpiminä öinä, koska lepakoiden aktiivisuus vähenee huonoissa sääolosuhteissa.

Taulukko 1. Lepakkokartoituskäyntien ajankohdat ja sääolosuhteet.

Pvm	Klo	Lämpötila	Tuuli	Pilvisyys
26.6.2025	23:05 – 1:30	11–13 °C	2 m/s SE	0/8
22.7.2025	22:25 – 1:00	21 °C	2–3 m/s NE	6/8

Kaksi kartoituskertaa katsottiin riittäväksi, koska alueella arvioitiin olevan potentiaalia ainoastaan pohjanlepakon esiintymiselle. Käynnit ajoitettiin pohjanlepakon lisääntymiskauteen. Vuonna 2025 lepakoiden lisääntymiskausi oli kylmän alkukesän takia hieman normaalia myöhäisempi, mikä huomioitiin käyntien ajoittamisessa.

Aktiivikartoituksessa käytettiin ultraäänidetektoria (Pettersson D240X), jolla havainnoitiin lepakoiden kaikuluotausääniä. Avoimessa ympäristössä lepakot oli helppo myös nähdä.

Kartoitus aloitettiin auringonlaskun aikaan ja se jatkui noin 2,5 tunnin ajan. Kartoituksessa kuunneltiin erityisesti rakennuksista lähtöön valmistautuvien lepakoiden kaikuluotausääniä ja painotettiin liikuntarakennuksen ympäristöä. Rakennukset ehdittiin kiertää useaan kertaan ympäri, ja niistä lentoon lähtevät lepakot olisi todennäköisesti havaittu.

Lepakoille tärkeät alueet on luokiteltu SLTY ry:n suosituksen mukaisesti:

- **Luokka I:** Lainsäädännöllä suojellut kohteet. Lisääntymis- tai levähdyspaikka sekä sen käytölle kriittiset yhteydet. Hävittäminen tai heikentäminen luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Lisääntymis- tai levähdyspaikan lisäksi luokan I alueeseen tulee mahdollisuuksien mukaan sisällyttää siirtymäreitti, jota pitkin kyseessä oleva laji voi siirtyä kohteeseen ja sieltä pois.
- **Luokka II:** Erityisen tärkeät kohteet. Kyseessä on ravintoa tarjoava alue, mahdollinen tai todettu tärkeä siirtymäreitti tai näiden yhdistelmä. Maankäytössä alueen arvo lepakoiden tulee ottaa huomioon (EUROBATS-alue). Luokan II alueilla esiintyy lepakkoja säännöllisesti. Ympäristö on usein alueella esiintyvillä lajeilla tyypillinen. Alueella esiintyy melkein poikkeuksetta useita lepakkolajeja pitkin kesää. Joskus luokan II alue voi olla erityisen tärkeä myös yhdelle lajille.
- **Luokka III:** Monimuotoisuutta tukevat ja turvaavat kohteet. Muu lepakoiden käyttämä alue. Maankäytössä alueen arvo lepakoiden tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon. Havaintomäärät ovat pienemmät kuin luokan II alueilla ja lajimääräkin on usein pienempi. Ympäristö ei aina ole lepakoiden yhtä sopiva kuin luokan II alueella tai lepakot esiintyvät alueella vain tiettyyn aikaan kaudesta. Kaikki alueet, joilla lepakkoja on havaittu, vaikka lajeja olisi useampia, eivät automaattisesti ole luokkaa III (esimerkiksi vähäinen määrä).